

תאריך החתימה על המסמך : 22.07.2021

עת"מ 12316-03-21

בית המשפט לעניינים מנהליים מרכז

לפני כבוד השופטת אפרת פינק

מועד אחרון להגשת תגובה מקדמית : 20.07.21

בעניין שבין :

1. עדי בריל, ת"ז 315962225

העותרים :

2. מיכאל בריטבין, ת"ז 319305892

ע"י ב"כ עו"ד ולדיסלב פינקלשטיין

מרח' הנמל 9 אשקלון

נייד : 0544280425, פקס : 077-3181928

דוא"ל : finlawutah@gmail.com

- נ ג ד -

מדינת ישראל – רשות האוכלוסין וההגירה

המשיבה :

ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות מחוז מרכז - אזרחי

מדרך מנחם בגין 154 בית קרדן 6492107

ת"ד 33260, תל אביב

טל' : 073-3924700, פקס : 02-6468017

דוא"ל : mazkirut-merkaz-ezra@justice.gov.il

תגובה מקדמית מטעם המשיבה

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 30.05.21 מתכבדת מדינת ישראל – רשות האוכלוסין וההגירה

להגיש תגובה מקדמית לעתירה כדלקמן :

א. מבוא :

1. עתירה זו הוגשה נוכח החלטת המשיב מיום 7.6.21 הדוחה את בקשתם של העותרים לשנות את פרט המצב האישי במרשם האוכלוסין לנשואים על בסיס מסמך אשר נטען שהוא תעודה ציבורית שהונפקה על ידי מדינת יוטה שבארצות הברית, שהתקבלה לאחר שנערך טקס נישואין באמצעות תוכנת זום (להלן : "נישואי יוטה").

2. במסגרת עתירה זו ביקשו העותרים כי בית המשפט הנכבד יורה למשיבה לרשום את העותרים כנשואים במרשם האוכלוסין.

ב. הרקע העובדתי:

3. יובאו להלן פרטי העותרים כפי שהללו מופיעים בנתוני רשות האוכלוסין:
- א. **העותרת 1: בריל עדי**, ת"ז 315962225, ילידת 15.10.1995 אזרחית ישראלית, רשומה כיהודייה וכרווקה. כניסתה האחרונה לישראל הייתה ביום 15.12.2019 ומאז לא יצאה מהארץ.
- ב. **העותר 2: בריטבין מיכאל**, ת"ז 319305892 יליד 26.03.1995 אזרחי ישראלי, רשום כחסר דת וכרווק. כניסתו האחרונה לישראל הייתה ביום 15.12.2019 ומאז לא יצא מהארץ.
4. על פי הנטען בעתירה, ביום 24.10.20 נישאו העותרים בטקס נישואין באמצעות טכנולוגיית זום.
5. על פי הנטען, כתוצאה מטקס זה קיבלו העותרים בדואר ביום 25.11.20 תעודת נישואין של מדינת יוטה כשהיא מאומתת בחותמת אפוסטיל.
6. ביום 24.2.21 הגישו העותרים בקשה רשמית בלשכת רישום האוכלוסין לשינוי פרט המצב האישי במרשם האוכלוסין לנשואים, על בסיס המסמך האמור.

בקשת העותרים מצ"ב ומסומן א'

7. פקיד המרשם שראה כי העותרים שהו בישראל בעת עריכת טקס הנישואין סרב לרשום את הנישואין והפנה את בקשתם של העותרים לבירור.
8. למען בהירות התמונה נציין כי עוד קודם להגשת העתירה, ובעקבות פרסומים שונים בתקשורת, העביר שר הפנים דאז הנחיה כי יש לעכב את רישום הנישואין על פי המסמך הנטען ממדינת יוטה, עד לאחר בירור ובחינת הנושא במטה המשיבה.
9. ביום 10.01.21 הוגשה עתירה לבית המשפט העליון, בשבתו כבית משפט גבוה לצדק (בג"ץ 159/21) על ידי העותרים דכאן ועותרים נוספים. עתירה זו נמחקה בפסק דין מיום 14.2.21 לבקשת העותרים, נוכח אחת מטענות הסף שטענה המשיבה בתגובתה הכתובה, בדבר קיומו של סעד חלופי בדמות הגשת עתירה מינהלית.
10. ביום 05.03.21 הוגשה העתירה שבנדון.
11. ביום 07.06.21 ניתנה החלטת המשיבה אשר נשלחה לעותרים ביום 24.06.21. הודעה על החלטה הוגשה לבית המשפט ביום 29.06.21.

ג. המסגרת הנורמטיבית:

12. סעיף 2(א) לחוק מרשם אוכלוסין, התשכ"ה-1965 (להלן – **חוק מרשם אוכלוסין**, או **החוק**) קובע:

במרשם האוכלוסין יירשמו הפרטים הבאים הנוגעים לתושב וכל שינוי בהם:

(1) שם המשפחה, השם הפרטי והשמות הקודמים;

(2) שמות ההורים;

(3) תאריך הלידה ומקומה;

- (4) המין;
 (5) הלאום;
 (6) הדת;
 (7) המצב האישי: (רווק, נשוי, גרוש או אלמן);
 (8) שם בן-הזוג;
 (9) שמות הילדים, תאריכי לידתם ומינם;
 (10) אזרחות או אזרחויות, של עכשיו ושקדמו;
 (11) המען;..

13. בסעיף 19 לחוק מרשם האוכלוסין נקבע כי:

”פקיד רישום רשאי לדרוש ממי שמסר הודעה לפי פרק ב' ומכל אדם אחר שהיה חייב במסירתה, אף אם הוא פטור מכוח סעיף 18 או שעברה התקופה הקבועה למסירת ההודעה –

- (1) למסור לו כל ידיעה או מסמך שברשותו הנוגעים לפרטי הרישום שאליו מתייחסת ההודעה, זולת אם היה בידיעה או במסמך כדי להפילו;
 (2) לתת הצהרה בכתב או בעל-פה על אמיתות ידיעה או מסמך שמסר”.

14. וכן סעיף 19ב לחוק קובע כי:

”נתבקש פקיד הרישום לרשום פרט רישום על פי הודעה בלבד, ואחרי שהפעיל סמכויותיו לפי סעיף 19 היה לו יסוד סביר להניח שההודעה אינה נכונה יסרב לרשום על פיה; אולם לגבי המצב האישי לא יסרב כאמור אלא אם עמדה ההודעה בסתירה לרישום אחר שבמרשם או לתעודה ציבורית המעידה על הפרט הנדון”.

15. סעיף 19ג(א) לחוק קובע כך:

”שינוי בפרט רישום של תושב יירשם על פי מסמך שנמסר לפי הסעיפים 15 או 16 או על פי הודעה לפי סעיף 17 שהציגו יחד אתה תעודה ציבורית המעידה על השינוי; ואולם שינוי של מען יירשם גם על פי הודעה בלבד”.

16. העותרים מבקשים לשנות את פרט רישום המצב האישי שלהם מ”רווק” ל”נשוי”. במקרה הנדון, הוראות סעיפים 15, 16 לחוק אינן רלוונטיות, ועל כן השינוי המבוקש בפרט הרישום טעון הודעה לפי סעיף 17 לחוק והצגת תעודה ציבורית המעידה על השינוי.

17. נוהל מספר 2.11.0001 של רשות האוכלוסין וההגירה שכותרתו ”ביצוע שינויים ותיקונים במצב אישי (נישואין/גירושין/התאלמנות)”, קובע בסעיף 4.3 כי ”במקרים חריגים בהם עולה חשש לחוסר נכונות פרטי הרישום המבוקשים או לאי אמיתות התעודה הציבורית או לפגם אחר בתעודה, בסמכות פקיד הרישום לעכב את השינוי ברישום עד לבירור הנושא”.

העתק נוהל 2.11.0001 מצורף כנספח א' לעתירה

18. סמכותו זו של פקיד המרשם נקבעה בהתאם לפסיקות בית המשפט העליון בפרשת פונק שלזינגר (בג"ץ 143/62 פונק שלזינגר נ' שר הפנים, יז (1963)225) לפיה אין פקיד ציבור חייב לרשום בפנקס המתנהל על ידיו רישום שאינו נכון כאשר עסקין "באי נכונות של רישום הגלויה לעין, והיא אינה מוטלת בספק סביר" (פסקה 5 לפסק דינו של כבוד השופט זוסמן).

באותו מקרה דובר על בני זוג שנישאו מחוץ לישראל כאשר אחד מהם היה תושב ישראל ויהודי והאחרת הייתה תושבת בלגיה ובת הדת הנוצרית. בית המשפט העליון הציג את המחלוקת המשפטית במשפט הבין-לאומי הפרטי החל בישראל באשר לתוקפם של הנישואין (השאלה אם יש ללכת לפי דין מקום עריכת הטקס או לפי דין מקום המושב של הצדדים באשר לכשרם של הצדדים להינשא) ופסק כי אל לו לפקיד הרישום להכריע במחלוקת המשפטית הקיימת.

19. בהמשך לפסק הדין בפונק שלזינגר, אי נכונות של רישום היא לדוגמא "הודעה הכוללת דבר שקר" (בג"ץ 264/87 התאחדות הספרדים שומרי תורה – תנועת ש"ס נ' מנהל מינהל האוכלוסין במשרד הפנים, פ"ד מג(2) 723, בעמ' 732) כמו כן נקבע כי על אי הנכונות להיות "אי נכונות עובדתית" (בג"ץ 3045/05 יוסי בן-ארי נ' מנהל מינהל האוכלוסין, סא(3) 537(2006) בעמ' 21) וכזו ש"צריכה להיות גלויה לעין ובולטת על פניה כדי להצדיק את אי-רישומו של הפרט במרשם" (בג"ץ 4916/04 נטליה זלסקי נ' שר הפנים, מר אברהם פורז, סד(3) 705(2011) (להלן: עניין "אל סלבדור")).

20. יפים להבהרת סמכותו של פקיד הרישום דברי כב' המשנה לנשיא אהרון ברק (כתוארו אז) בבג"ץ 2888/92 גולדשטיין נ' שר הפנים פ"ד נ (5) 089, כי:

"מכאן, שאם בני הזוג מציגים לפני פקיד המרשם תעודה המעידה על עריכת טקסי נישואין לפני קונסול של מדינה זרה בישראל, על הפקיד לרשום את בני הזוג כנשואים, אלא אם כן ברור וגלוי לעין הוא שהפרטים אינם נכונים, או שאין כל ספק בכך שהקונסול חסר סמכות להשיאם"

בבג"ץ 10084/09 פלונית ואח' נ שר הפנים ואח' (לא פורסם), שעסק בפסק דין של בית הדין הרבני שפסק גירושין בין יהודייה לבין מי שנקבע כי הוא ספק יהודי, קבע בית המשפט כי:

"פסק הדין לוקה בכך שיש בו סתירה פנימית, מצד אחד הורה בית הדין לרשום כי בני הזוג גרושים ועם זאת מוסיף ומציין בית הדין "שאין כל בסיס להצהרתו של העותר שהוא יהודי"... צודק פקיד המרשם במסקנתו כי פסק הדין ניתן בחוסר סמכות.."

וכן בבג"ץ 4535/97 טסמה נ' שר הפנים, נד (3) 378 קבע כב' הנשיא א' ברק כי:

”על-פי סעיף 19ב(ב) לחוק פקיד הרישום מוסמך לסרב לרשום אדם על-פי הודעתו, אם היה לו יסוד סביר להניח כי ההודעה אינה נכונה. גדרי שיקול-הדעת במסגרת סמכות זה הם פועל יוצא של פרשנות החוק ותכליתו... הגם שניתן משקל ממשי להודעה הראשונית שנמסרת, והגם שאין תפקידו של פקיד הרישום תפקיד שיפוטי הקובע – למשל – יהדותו של אדם... הרי שאין המדובר בסמכות שאין בצדה שיקול-דעת. זו מטרתו של סעיף 19ב(ב) לחוק, המאפשר לא לרשום אדם לפי הפרטים שמסר בהודעתו, אם זו ”...הודעה הכוללת דבר שקר (כגון, כאשר המדובר על מעשה רמייה או כאשר יש ראיות על השתייכותו של התושב לדת אחרת...)”... אכן, כדי להפעיל סמכותו בדבר רישום נדרש לא פעם פקיד הרישום לחקור בדבר הפרטים שנמסרו לו בהודעה... סמכות זו, כמו כל סמכות מינהלית, צריכה להיות מופעלת בסבירות, בהגינות, במידתיות, בשוויון, ללא זדון ובתום-לב”.

21. וכן יפים לעניין זה דבריה של כבוד השופטת (בדימי) א' פרוקצ'יה בעניין אל סלבדור :

”חרף כל ההגבלות המוטלות על שיקול דעת פקיד הרישום, אין הוא פועל כרובוט, בבחינת מכונה רושמת, אלא כרשות מוסמכת, המפקדת על המרשם הציבורי במדינה, והאחראית לתקינותו של המרשם ולאמינותו מבחינת הפרטים הרשומים בו. יש להבדיל, בעניין זה, בין העדר סמכות פקיד הרישום להכריע בשאלת תקפותו המשפטית של פרט הרישום, לבין חובתו לשמור על אמינות המרשם מבחינת נכונות העובדות והנתונים המופיעים בו. נתוני כזב, שיסודם בתרמית, אינם אמורים להרשם במרשם, ולפקיד נתונות סמכויות מכח החוק לברר את אמיתות הפרטים שמבקשים לרשום, ולבדוק אם יסודם בנתוני אמת או שקר.

ואמנם, פקיד הרישום אמור להתייחס למידת הנכונות העובדתית של בקשת הרישום, ולמידת מהימנות התעודה הציבורית המוגשת לתמיכה בה. שהרי, ”פקיד ציבור אינו חייב להשתמש בסמכותו כדי להיות שותף לדבר רמייה” (ענין פונק-שלזינגר, בעמ' 243). אף שלא נתונה לפקיד הרישום סמכות לשקול את שאלת תוקפם המשפטי של הנישואין, הוא אמור לרשום נתוני אמת בהתייחס לעובדות המוצגות בפניו, ואין הוא אמור להתבסס על דברים בעלמא (ענין סמדין, בעמ' 226; ענין שטדמן, בעמ' 769; בג"ץ 1031/93 פסרו (גולדשטיין) נ' שר הפנים, פ"ד יט(4) 661, 676-677 (1995)). מכאן, כי אף שהפקיד אינו אמור להכריע בשאלת תקפות פרטי הרישום על פי הדין המהותי, הוא אכן אמור להתייחס למידת הנכונות העובדתית של הפרטים המוצגים בפניו, ובמקרה של ספק ממשי, לחקור בעניין זה, ואף לסרב לבקשת הרישום, כל עוד לא השתכנע באמיתותה.”

ד. עמדת המשיבה:

החלטת פקיד הרישום

22. בהחלטת רשות האוכלוסין וההגירה בגדרה נדחתה בקשת העותרים נכתב כך :

בקשתכם לשינוי הרישום בפרט המצב האישי במרשם האוכלוסין נבחנה על ידי ונמצא כי הצגתם תעודת נישואין שניתנה במדינת יוטה, בזמן שבמועד הנישואין האמור בתעודה שהיתם בישראל ואף לא היה נציג מטעמכם במדינת יוטה.

לאחר בחינה, בין היתר גם מול תנאי הנישואין ביוטה בהתאם לאתר הרשמי של מדינה זו, נמצא כי רוב הרכיבים של טקס הנישואין, שלגביהם ניתנה התעודה שהצגתם, מתייחסים לפעולות שנערכו בישראל, כך שמירב הזיקות של טקס הנישואין אינן למדינה בה ניתנה התעודה.

משכך, אין לי אלא לקבוע כי הנישואין נערכו בישראל.

בהינתן וטקס הנישואין נערך בישראל, הרי שחל עליו הדין הישראלי ולא חלות עליו ההלכות של בית המשפט העליון שמתייחסות לנישואין מחוץ לישראל. ולכן לשם הרישום במרשם האוכלוסין נדרשת תעודה ציבורית מאת הרשות המוסמכת לכך בישראל.

משמדובר בנישואין שיש לראותם ככאלה שנערכו בישראל, הכפופים לדין החל בישראל, אף אינני נדרשת לשאלות אחרות הנוגעות לוודאות הזיהוי או לשאר פרטי הטקס נשוא התעודה.

23. מן המצוטט עולה, כי החלטת פקיד הרישום מתבססת על קביעתו כי הנישואין נערכו **בישראל**, ולכן חל על הנישואין הדין הישראלי, ולא ניתן לרשום את בני הזוג כנשואים על בסיס תעודת הנישואין שהונפקה במדינת יוטה.

24. כפי שנסביר כעת, קביעה זו בדין יסודה ואין עילה להתערב בה.

גדר סמכותו של פקיד הרישום בבואו לרשום נישואין

25. בדין פעל פקיד הרישום עת החליט להעביר את עניינם של העותרים לבחינה מעמיקה יותר.

26. העותרים הציגו מסמך אשר על פי הנטען הוא תעודת נישואין של מדינת יוטה, **כאשר בעת הטקס הם ומרבית משתתפי הטקס הנטען שהו בישראל**, מלבד הפקיד שהנפיק את תעודת הנישואין אשר הוא לבדו שהה במדינת יוטה. אף דרך עריכת הנישואין באופן וירטואלי הצריכה בירור.

27. בהינתן האמור, הרי שלעמדת המשיבה, משעה שהעותרים הציגו בפני פקיד המרשם תעודה לפיה נישאו במדינת יוטה בעוד באותו המועד הם שהו בישראל, וודאי שהייתה אי נכונות ניכרת לעין במצג אותו הציגו העותרים לפני פקיד המרשם, ועל כן פעל בסמכות עת סירב לרשום את העותרים כנשואים והפנה את עניינם לבירור מעמיק יותר.

28. רישום העותרים כנשואים על סמך מסמך שמאשר כי הללו **נישאו במדינת יוטה**, כאשר ברור שהעותרים כלל לא נכחו במועד האמור באותה מדינה ועל כן תמוהה יכולתם להינשא בה באותו המועד, הוא רישום שלוקה באי נכונות גלויה לעין המצריכה לכל הפחות בירור.

29. **עולה מן האמור כי החלטת פקיד המרשם שלא לרשום את נישואי העותרים מיידית ולהעביר עניינם לבירור ניתנה בסמכות בהתאם לנהלי המשיבה ובהתאם לפסיקת בית המשפט העליון.**

בחינת הדין החל על הטקס שערכו העותרים

30. לעמדת המשיבה, וכפי שצוטט לעיל, בחינת הדברים במסגרת הבירור שנערך מחייבת את המסקנה כי נישואי העותרים נערכו בישראל, ועל כן יש להחיל עליהם את הדין הישראלי שאינו מכיר בתוקף נישואיהם.

31. כאמור מעלה, פסק הדין בעניין **פונק שלזינגר** ופסקי הדין שהלכו בעקבותיו, מצמצמים את היקף שיקול הדעת של פקיד הרישום מקום שאין מדובר בטעות גלויה על פני התעודה המוצגת בפניו. בשעה שמדובר בטעות גלויה, מוסמך ומחויב פקיד הרישום להפעיל שיקול דעת ובמידת הצורך להעביר את העניין לבירור.

32. פסק הדין בעניין **פונק שלזינגר** נדרש למשפט הבין-לאומי הפרטי בענייני נישואין והראה כי בעוד שבעניין הצורה – טקס הנישואין – יש ללכת לפי **מקום עריכת הטקס**, הרי שבשאלת כּוּשֶׁרם של הצדדים להינשא קיימת מחלוקת האם יש ללכת על פי דין מקום מושבם של הצדדים או מי מהם, או שמא יש ללכת לפי **מקום עריכת הטקס**.

33. בית המשפט קבע כי אל לו לפקיד הרישום להכריע בשאלת תוקף הנישואין, לפי המשפט הבינלאומי הפרטי, ומשיש ספק משפטי, עליו לרשום את הנישואין על סמך הטקס שנעשה. מכאן עולה כי יש חשיבות ברורה לשאלה **היכן נערך הטקס**, הן לצורך ההיבט המהותי והן לצורך ההיבט המרשמי. במקרה שנמצא שמקום עריכת הטקס הוא ישראל, יש לקבוע גם שהדין החל הוא הדין הישראלי.

34. חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשי"ג-1953, חל על מי שנמצא בישראל. סעיף 2 לחוק זה קובע כי נישואין וגירושין של יהודים בישראל ייערכו לפי דין תורה. בפסק הדין בעניין **פונק שלזינגר** מבהיר השופט זוסמן כי נוכח העובדה **שאין הוא עוסק** במקרה שבו הנישואין נערכו בישראל, הרי שלא קיימת התנגשות עם הוראות הדין הישראלי. מכאן ניתן ללמוד כי פני הדברים הם שונים מקום בו נערכו הנישואין בישראל:

”סעיף 2 לחוק שיפוט בתי הדין הרבניים (נישואין וגירושין), תשי”ג-1953, הוא הלכת המדינה, אך אין בו אלא הוראה לגבי נישואין של יהודים בישראל. זהו הסדר הציבורי הפנימי, היינו, הסדר הציבורי הנוהג בפנים הארץ, אך מהו הסדר הציבורי כשהנישואין לא נערכו בארץ?

משקבע בית משפט זה בע”א 191/51 [3], לעניין צורת הטקס, כי דין מקום עריכתו יהא קובע, נמצא כי בישראל חיים מאות ואולי אלפים זוגות שלא באו בברית נישואין אלא בטקס אזרחי. המדינה מכירה בכך והדת אינה מכירה בכך.” (פס’ 16 לפסק דינו של השופט זוסמן)

35. על כן, יש לדון אפוא בשאלה האמנם טקס הנישואין נערך **במדינת יוטה**, כטענת העותרים.
36. על פי הנטען בעתירה, ביום 24.10.20 נישאו העותרים בטקס נישואין באמצעות טכנולוגיית זום. כמצוטט על ידי העותרים מאתר המרשתת של מחוז יוטה (סעיף 47 לעתירה) מרכיביו של טקס הנישואין הם שלושה, בהתאם לפירוט הבא:
- א. הרכיב הראשון, רכיב קבלת רישיון הנישואין כולל מסירת פרטים מזהים, אימות זהותם באמצעות תוכנת זיהוי דיגיטלית לבדיקת אמיתות המסמכים שהוצגו וחתימה על תצהיר בדבר היעדר מניעה חוקית לנישואי הזוג בהתאם לדיני יוטה. לאחר השלמת רכיב זה ותשלום אגרה, נשלח לבני הזוג רישיון נישואין חלקי אותו עליהם להעביר לעורך הטקס בטקס עצמו. רישיון זה מותנה בכך שיעשה בו שימוש ביוטה בתוך 30 ימים מהיום שניתן.
- ב. הרכיב השני, רכיב עריכת הטקס כולל, בבחינת דרישת מינימום, עורך נישואין מוסמך, שני עדים מעל גיל 18 ואישור של הצדדים על רצונם החופשי להינשא. רכיב זה יכול שיושלם באמצעות שימוש בטכנולוגיית זום בכפוף לכך שאחד הצדדים או עורך הנישואין שישמש כמארח המפגש (ה-HOST) יהא נוכח פיזית ביוטה. עורך הטקס מוודא עם בני הזוג את רצונם להינשא ואת זהותם, ועורך את הטקס עצמו.
- ג. בסיום עריכת הטקס משלים עורך הטקס את רישיון הנישואין שהונפק לבני הזוג, חותם עליו ו/או מעבירו לחתימת אחרים נוספים ועותק ממנו נשלח לבני הזוג. זהו רכיב הטקס השלישי.
- יוער בהקשר זה כי אין למשיבה כל מידע האם בעניינם של העותרים נערך טקס הנישואין בהתאם למובא על ידי העותרים באתר הרשמי כנטען. כמו-כן, יצוין כי בכתב העתירה בנספח י"ז מובא כי 319 זוגות ישראליים התחתנו במדינת יוטה (תחת העמודה COUPLES), ואולם, תחת העמודה INDIVIDUALS מצוין כי 637 יחידים ישראליים התחתנו במדינת יוטה. ממצאים אלו לוקים בחוסר היגיון. תהיה זו עולה גם ביחס ליתר הממצאים המוצגים במסמך.
37. לענייננו, בדין נקבע כי יש לראות בנישואין שערכו העותרים כאילו נערכו בשטח מדינת ישראל ועליהם חל הדין הישראלי.
38. מסקנה זו מתבססת על בחינת הדרישות הבסיסיות לקבלת תעודת נישואין והן כפי שניתן להסיק מן התיאור מעלה: היתר להינשא; הצדדים לטקס; וטקס הנישואין עצמו.
- א. היתר להינשא: כאמור, לפי הדין הפנימי של יוטה, הרכיבים למתן היתר הם המידע הדמוגרפי שבני הזוג מוסרים, הצגת אמצעי זיהוי, הצהרת הצדדים בדבר העדר מניעה חוקית ותשלום אגרה. מלבד אגרה, בהינתן שהעותרים שהו בישראל בעת עריכת הטקס הנטען, **כלל המידע שנמסר על ידי הצדדים הינו מידע שמקורו בישראל, לרבות מידע מתוך מאגרי המרשם בישראל. אף הצהרת העותרים, ככל שנערכה כזו, לצורך רכיב זה נערכה בישראל. קרי, רכיב טקס הנישואין נערכו בישראל.**
- ב. הצדדים לטקס: הזוג הנישא הם הרכיב המרכזי בנישואין בהיות הנישואין מתן מעמד חוקי רשמי להסכמה בין הצדדים להינשא. בענייננו אין חולק כי הצדדים לנישואין הם תושבי ישראל אשר שהו בזמן עריכת הטקס בישראל. יתר הצדדים לפי הדין הפנימי של יוטה, הם שני עדים

ועורך הטקס. למעט עורך הטקס, וככל הידוע למשיבה, **כלל הצדדים שהו בישראל בכל שלבי ההליך.**

ג. **מהלך הטקס:** בהתאם לנטען על ידי העותרים, וכמצוין באתר המרשתת אליו הם מפנים, על בני הזוג לעצב את טקס הנישואין שלהם אך החשוב בו הוא הצהרות והכרזות הצדדים אחד כלפי השני, **שגם רכיב זה נעשה בישראל.** עוד נטען המשיבה, כי הימצאותו של רשם הנישואין מיוטה אינה מספקת לענין זה שעה שהעותרים עצמם מצויים בישראל.

39. בחינת האמור מעידה על כך שרוב מרכיבי טקס הנישואין ואלה המשמעותיים שבהם נערכו **בישראל**, ואם רובם נערכו בישראל הרי שיש להשקיף על הנישואין ככאלה שנערכו בישראל.

40. בהינתן מסקנה זו, בדין החליט פקיד הרישום שלא לרשום את הנישואין. המשיבה תחזור ותדגיש כי פרט לקיומו של רשם נישואין מיוטה, כלל רכיבי הטקס נערכו בישראל. משמדובר בנישואין שנערכו בשטח ישראל, הרי שיש לערוך אותם בהתאם למתכונת הקיימת בדין הישראלי, ובעוד הנישואין הנטענים באמצעות רשם נישואין מיוטה אינם כאלה. משכך, אין ספק שהדין בישראל אינו מאפשר נישואין מסוג זה ובדין הוחלט אפוא שלא לרשום.

41. ראיית נישואין שרכיביהם המשמעותיים נערכו בישראל ככאלה הבאים בגדרה של הלכת פונק שלזינגר תשפיע על היכולת של מדינת ישראל לעצב את דיני הנישואין לפי דיניה הפנימיים, שכן לכל אדם תהיה היכולת לעקוף את הדין הפנימי בלא כל צורך לצאת מגבולות המדינה ובדרך זו הוא יוכל למעשה לבחור איזה דין הוא רוצה שיחול עליו. זאת בניגוד לפסיקה ארוכת השנים הקובעת כי ענייני סטטוס הנישואין בישראל הם עניין למחוקק וצריך שיעשו בהסכמה חברתית רחבה (למשל בג"ץ 4058/95 **בן מנשה נ' שר הדתות** (פורסם באתר נבו) ובג"ץ 129/13 **אקסלרוד ואח' נ' ממשלת ישראל** (פורסם באתר נבו)).

עוד לעניין עריכת טקס נישואין באופן וירטואלי

42. הגם שדי באמור כדי להביא למסקנה כי החלטת פקיד הרישום ניתנה כדון, נבקש להרחיב מעט ביחס לעריכת טקס נישואין באופן וירטואלי.

43. בישראל אין כלל מפורש בדין בנוגע לפעולות בענייני המעמד האישי, לרבות פעולה מרשמית בעניינים אלה, שנעשו באופן וירטואלי ומדובר בשאלה חדשנית. בנסיבות אלו יש חשיבות יתרה לבחינת הזיקות לישראל ואת ההשפעה שתהיה להכרה בפעולה בישראל, גם הכרה מרשמית.

44. ככלל, בנוגע לפעולות וירטואליות יש לתת משמעות לנוכחות מבצע הפעולה בישראל; האם מבצעי הפעולה אזרחים או תושבים ישראליים; השלכות הפעולה במישור הפרטני והעקרוני בשטחה של ישראל; והאם ההסדר שמבקשים להחיל נועד להגן על אזרחי מדינת ישראל. ניתן להיעזר אף בקווים המנחים לבחינת השאלה האם מדובר בפעולה שאפשר לבצעה באמצעים דיגיטליים, ובמבחן "מרב הזיקות" כפי שיפורט להלן.

45. בבחינת ההיבטים השונים של הטקס והמבחנים השונים, מירב הזיקות של טקס הנישואין אינן למדינה בה ניתנה התעודה אלא, כפי שהוצג מעלה, למדינת ישראל, ויש לראות בנישואין אלה ככאלו שנערכו בישראל. העותרים הינם תושבים ואזרחים ישראלים, אשר נמצאו באותו מועד בישראל וביצעו את הפעולה ביניהם, מול עורך נישואין זר שאינו מצוי בישראל כאשר איש מהצדדים

לנישואין ואף לא מי מטעמו, נכח במדינת החוץ. מקום מושבם של הצדדים הוא בישראל ובה, בראש ובראשונה, הם מבקשים לממש את נישוא.

46. מעבר לאמור, רישום נישואין לפי תעודה זרה שמעידה על טקס וירטואלי, כאשר אין כל זיקה בין הצדדים הנישאים למדינת עריכת הטקס והם לא נכחו במדינת החוץ בעת עריכת הטקס, אף לא נוכחות קונסטרוקטיבית באמצעות מיופה כח מטעמם כפי שנערך טקס הנישואין במדינת אל סלבדור (ראה פס"ד אל-סלבדור), נראה כי הוא הולך צעד נוסף מעבר למה שנפסק בעניין פונק שלינגר ובפסקי הדין שבאו בעקבותיו.

47. יודגש כי, במדינת אל סלבדור טקס הנישואין נערך **בשטח מדינת אל סלבדור** לעומת זאת, טקס הנישואין שערכו העותרים **נערך בשטח מדינת ישראל** ולכן יש להחיל עליו את הדין הישראלי.

48. כל אלה כאמור מקנים משנה תוקף להחלטת פקיד הרישום עליה עמדנו לעיל.

ה. התייחסות לטענת העותרים בדבר מקרים דומים שבהם נרשמו הנישואין:

49. בעתירתם והן בתגובתם להודעת המשיבה מיום 29.06.21 טוענים העותרים נגד "מדיניות בלתי אחידה" אצל המשיבה, וטוענים בפני בית המשפט הנכבד אודות רישומים שנעשו שלא בהתאם לעמדה שהובאה מעלה.

50. אכן, מבדיקת המשיבה שנערכה עולה כי בניגוד לעשרות רבות של מקרים שבהם הבקשות הועברו לבירור, במספר בודד של מקרים נעשה שינוי במצב האישי של המבקשים על בסיס מסמך אשר נטען שהוא תעודה ציבורית ממדינת יוטה הדומה לזו שהציגו העותרים. רישומים אלו יסודם בטעות, לאחר שבאותם מקרים ספורים פקידי הרישום לא שמו לב לכך שבעת הנישואין שהו בני הזוג בישראל. כאמור מעלה, משעה שעסקינן ברישום שלוקה באי נכונות גלויה לעין היה על פקידי הרישום לנהוג בזהירות הנדרשת מהם ולהפנות אף את עניינם של הזוגות האמורים לבירור והמקרים שבהם הדבר לא נעשה נובעים מטעות גרידא.

51. עם זאת, בעניין זה תוזכר מושכלת יסוד לפיה ככל שרשות נפלה לכדי טעות במקרה כזה או אחר, אין לבסס טענת הפלייה או להנציח את הטעות. נהפוך הוא, מחובתה של הרשות לתקן את הטעות. לעניין זה יפים דבריו של השופט ברנזון בבג"ץ 301/69 שמילביץ נגד עיריית תל אביב ושר המשטרה, פ"ד כ"ד (1) 302:

"בית-משפט זה יחוש תמיד לעזרת אזרח המופלה לרעה ללא צידוק חוקי על-ידי רשות ציבורית, כשהיא נוהגת איפה ואיפה כלפי אותו סוג של אנשים הראויים ליחס שווה מצדה. במה דברים אמורים? כאשר נשללת מן האזרח זכות חוקית. או כאשר אינטרס שלו נפגע מתוך שרירות או רשעות. לא כן הדבר כאשר מה שהאזרח מבקש להשיג איננו מגיע לו בזכות, או שאינו צודק לגופו, או שעשוי להזיק לזולת. במקרה כזה לא תעמוד לאזרח טענה על אפליה אך ורק משום שמה שהוא מבקש כעת, או משהו דומה לו, הותר לפניו לאזרח אחר. שגגה שיצאה מלפני הרשות, אין היא חייבת לחזור עליה עוד ועוד אך ורק כדי לתת סיפוק לעקרון של אי-אפליה"

52. לענין טענות העותרים בדבר מיהות מקבל ההחלטה ותפקידו יצוין כי בכל הכבוד לעותרים, הרי שאין בידם הסמכות או היכולת להכריע מיהו הגורם אצל המשיבה אשר שיקבל את ההחלטה בעניינם. כך גם אף אם ההחלטה שהתקבלה בעניינם הינה זהה לעשרות החלטות אחרות שעניינם זהה אינה מובילה למסקנה כי מדובר בנוהל או בהנחיה גורפת. נראה כי טענות אלו נטענו רק על מנת לנסות ולקנות סמכות מקומית (שאינה קיימת לשיטת המשיבה) אצל ביהמ"ש הנכבד.
53. לענין טענות העותרים ביחס להוראות הדין המקומי ביוטה, תטען המשיבה כי הדין ביוטה אינו רלוונטי ואין כל רלוונטיות האם טקס הנישואין שערכו העותרים קביל ומוכר במדינת יוטה. בהקשר זה יוער כי הוראות דין זר, אשר דומה כי עליהם נשענות טענות העותרים, הן בגדר עובדות שאותן יש להוכיח (ראה פס"ד ...). לפיכך, ככל והעותרים מתבססים בעתירתם על הדין במדינת יוטה, עליהם להציג חוות דעת מומחה לדין הזר, כשהיא מאומתת כדין ומתורגמת לעברית ואין לקבל פשרנותם האישית והעתקת סעיפים החוק הנטענים באנגלית לעתירה. מכל מקום כאמור, עמדת המשיבה אינה נסמכת על טענתה כי העותרים פעלו בניגוד לדין המקומי אלא על בחינת מריב הזיקות בהליך אותו ביצוע העותרים והמסקנה המתבקשת מבחינה זו כי הנישואין נערכו בישראל. משכך, החלתו של הדין הישראלי אינה מאפשרת רישום של העותרים כנשואים במרשם.
54. ביחס לטענות העותרים בדבר ההכרה בנישואין נשוא העתירה במדינות העולם, הרי שבכל הכבוד לא הוצגו כלל נתונים המעידים כי קיימת הכרה כזו פרט למדינת מולדובה. מעבר לכך, אפילו במדיה וכל הדבר הרי שאין דיני הנישואין בכלל המדינות זהה. ואף כלל לא ידוע האם בכלל מדינות העולם קיימת חשיבות למקום עריכת הנישואין. משכך הרי שאין כל משמעות או רלוונטיות להכרה כזו או אחרת שניתנה במדינה זרה. דיני נישואין וגירושין הינם יחודיים לכל מדינה ולדין הפנימי שלה. סביר להניח שאין גם דמיון בין כללי הנישואין הנהוגים בישראל לבין אלו המקובלים בעולם. ואולם כאמור, משנערכו הנישואין בישראל, חל עליהם הדין הישראלי וכפועל יוצא לא ניתן לרשום את העותרים כנשואים עת נישואו בישראל בניגוד להוראות הדין.

לסיכום

55. דין העתירה להידחות על הסף, במקרה שלפנינו הסמכות המקומית היא לבית המשפט המחוזי בירושלים, בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים נוכח מקום קבלת ההחלטה.
56. מבלי לגרוע מהאמור, דין העתירה להידחות לגופה. החלטת פקיד הרישום בדין יסודה, והיא עולה בקנה אחד עם סמכויותיו מכוח חוק מרשם האוכלוסין ועם פסיקת בית המשפט העליון עת יש לראות את הנישואין נשוא עתירה זו ככאלו שנערכו בישראל.
57. אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה תוך חיוב העותרים בהוצאות ושכר טרחת עורך דין כדין.

